

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

כ"ח באייר תשע"ח

13 במאי 2018

חומר רקע לדיון ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות בנושא "יוצאי אתיופיה במוסדות להשכלה גבוהה - בחינת שילובם ויישום התכנית למצוינות אקדמית"

מסמך זה נכתב לבקשת יושב ראש ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות חבר הכנסת אברהם נגוסה לקראת דיון של הוועדה בנושא: "יוצאי אתיופיה במוסדות להשכלה גבוהה - בחינת שילובם ויישום התוכנית למצוינות אקדמית". המסמך כולל נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: למ"ס) על מספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה, נתונים של המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"י¹ - הגוף העורך את הבחינות הפסיכומטריות בישראל) על ציוניהם של יוצאי אתיופיה בבחינה הפסיכומטרית, וכן התייחסות לתוכנית של ועדת התכנון והתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (להלן: ות"ת) לשילוב יוצאי אתיופיה בהשכלה הגבוהה בישראל.

למעט אם יצוין אחרת, במסמך זה יוצאי אתיופיה הם מי שהם או לפחות אחד מהוריהם נולדו באתיופיה.

1. נתונים על סטודנטים יוצאי אתיופיה

על פי נתוני הלמ"ס, בשנת הלימודים האקדמית תשע"ז (2016-2017) למדו במוסדות להשכלה גבוהה (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה) 3,194 סטודנטים יוצאי אתיופיה, ושיעורם בכלל הסטודנטים היה 1.2%. שיעור הסטודנטים יוצאי אתיופיה בשנת הלימודים תשע"ז מלמד על עלייה קטנה יחסית לשיעורם בשנת הלימודים הקודמת (1.1%), ועל עלייה ניכרת יותר ביחס לשיעורם בשנת הלימודים תש"ס (1999-2000), שהיה כ-0.5%. עם זאת, שיעור הסטודנטים יוצאי אתיופיה עודנו נמוך משיעורם של יוצאי אתיופיה בכלל האוכלוסייה (1.7%) ונמוך עוד יותר משיעור יוצאי אתיופיה בקרב האוכלוסייה בגילאי 20-29 (גילם של חלק ניכר מהסטודנטים בישראל), שהוא 2.5%².

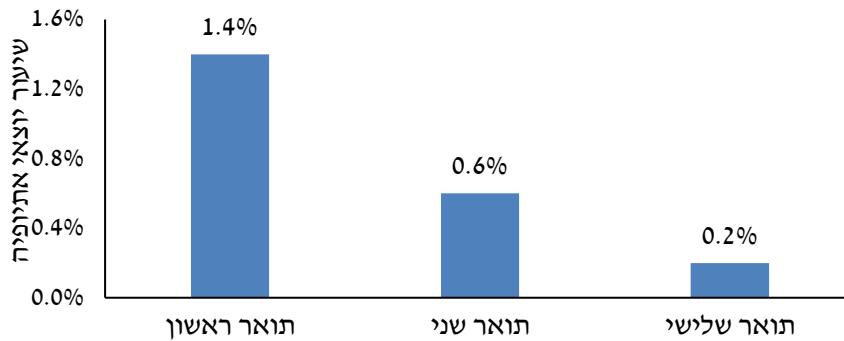
בתרשים 1 להלן יוצגו נתוני הלמ"ס על סטודנטים יוצאי אתיופיה, בהשוואה לכלל הסטודנטים בישראל, בפילוח לפי התואר שאליו הם למדו (תואר ראשון, שני או שלישי)³.

¹ מאל"י הוא גוף המנוהל על ידי עמותה שהוקמה על ידי שבע אוניברסיטאות בישראל. הוא הוקם לצורך בנייה והפעלה של מערכת מבחנים למיון וניבוי הצלחה בלימודים האקדמיים, שתסייע בתהליך המיון של מועמדים למוסדות להשכלה גבוהה בישראל. [אתר מאל"י](#). כניסה: 10 במאי 2018.

² למ"ס, [האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל – לקט נתונים לקראת חג הסיגוד](#). למ"ס, [יוצאי אתיופיה בהשכלה גבוהה בישראל, תש"ס \(1999/2000\) - תשע"ז \(2015-2016\)](#). 28 בנובמבר 2016.

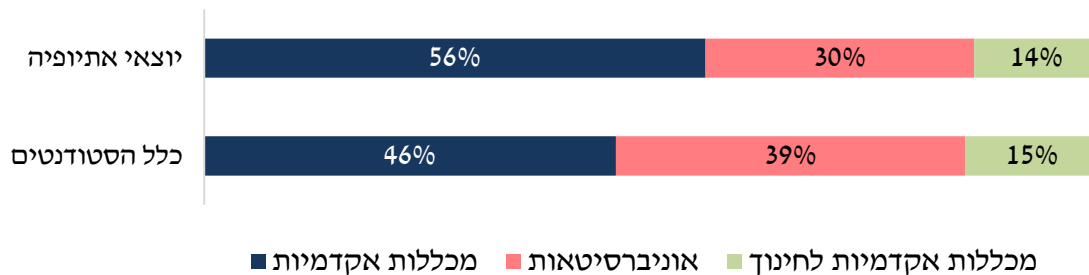
³ שם. למ"ס, [ההשכלה הגבוהה בישראל](#), סטטיסטיקל, מאי 2018.

תרשים 1. שיעור סטודנטים יוצאי אתיופיה מכלל הסטודנטים לתואר ראשון שני ושלישי, תשע"ז⁴

מהנתונים בתרשים 1 עולה, כי ככל שמדובר בתואר מתקדם יותר, כך שיעור הסטודנטים האתיופיים יורד: יוצאי אתיופיה הם 1.4% מהסטודנטים הלומדים לתואר ראשון, 0.6% מכלל תלמידי תואר שני ו-0.2% מתלמידי תואר שלישי.⁵

תרשים 2. התפלגות סטודנטים לתואר ראשון לפי סוג מוסד לימוד, יוצאי אתיופיה וכלל הסטודנטים, תשע"ז⁶

הנתונים בתרשים 2 מעלים, שבשנת הלימודים תשע"ז שיעור יוצאי אתיופיה שלמדו במכללות אקדמיות (56%) היה גבוה יחסית לשיעור הלומדים במכללות אקדמיות בקרב כלל אוכלוסיית הסטודנטים (46%); בד בבד, שיעור יוצאי אתיופיה שלמדו באוניברסיטה (30%) היה נמוך משיעור זה בקרב כלל הסטודנטים (39%).⁷

⁴ למ"ס, האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל – לקט נתונים לרגל חג הסיגד, 14 בנובמבר 2018. למ"ס, לוח 8.54, סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות אקדמיות ובמכללות אקדמיות לחינוך, לפי תואר. 19 באוגוסט 2017.

⁵ למ"ס, האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל – לקט נתונים לרגל חג הסיגד, 14 בנובמבר 2018. באשר לתלמידים לתארים מתקדמים, בשנת הלימודים תשע"ז 364 מהם למדו לקראת תואר שני ו-19 סטודנטים למדו לקראת תואר שלישי.

⁶ שם. למ"ס, לוח 8.54, סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות אקדמיות ובמכללות אקדמיות לחינוך, לפי תואר. 19 באוגוסט 2017.

⁷ שתי המכללות שבהן למד המספר הגדול ביותר של סטודנטים – המרכז האקדמי פרס והמכללה האקדמית אשקלון. שתי האוניברסיטאות שבהן למד המספר הגדול ביותר של סטודנטים - אוניברסיטת אריאל ואוניברסיטת בר אילן. שם. למ"ס, לוח 8.54, סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות אקדמיות ובמכללות אקדמיות לחינוך, לפי תואר. 19 באוגוסט 2017.

מעניין לציין, שלפי נתוני הלמ"ס, בשנת הלימודים תשע"ז, כ-72.5% מתלמידי תואר ראשון יוצאי אתיופיה היו נשים.⁸

יש הבדלים בין יוצאי אתיופיה לכלל הסטודנטים בתחומי הלימוד הנלמדים לתואר ראשון; מנתוני הלמ"ס על סטודנטים בשנת הלימודים תשע"ו (2015-2016) עולה, שיוצאי אתיופיה לומדים תחומי לימוד מסוימים בשכיחות גבוהה יחסית ותחומי לימוד אחרים בשכיחות נמוכה יחסית לכלל הסטודנטים:

- **יוצאי אתיופיה לומדים בשכיחות גבוהה יחסית את התחומים האלו: מדעי החברה (26% מהסטודנטים יוצאי אתיופיה לעומת 19% מכלל הסטודנטים); מנהל עסקים (19% מהסטודנטים יוצאי אתיופיה לעומת 11% מכלל הסטודנטים).**
- **יוצאי אתיופיה לומדים בשכיחות נמוכה יחסית את התחומים האלו: הנדסה ואדריכלות (11% מהסטודנטים יוצאי אתיופיה לעומת 19% מכלל הסטודנטים); מדעי הטבע (4% מהסטודנטים יוצאי אתיופיה לעומת 11% מכלל הסטודנטים); רפואה (כ-0.5% מהסטודנטים יוצאי אתיופיה לעומת 1% מכלל הסטודנטים).⁹**

2. נתוני המרכז הארצי לבחינות והערכה (מאל"ו) על ציוני מועמדים למוסדות להשכלה גבוהה בבחינה הפסיכומטרית

ככלל, המיון ללימודים אקדמיים בישראל מבוסס על שקלול ציוני בחינות הבגרות של המועמדים עם ציוני הבחינה הפסיכומטרית. מכאן, שציונים נמוכים בבחינות אלו עלולים לפגוע בסיכויי המועמד להתקבל ללימודים אקדמיים.

לפי נתוני הלמ"ס, בשנת הלימודים תשע"ו כשליש מבוגרי התיכון יוצאי אתיופיה היו זכאים לתעודת בגרות העומדת בדרישות הסף לקבלה לאוניברסיטה, זאת לעומת שני-שלישים מבוגרי תיכון בכלל החינוך העברי.¹⁰

להלן נביא בתרשים 3 נתונים שפורסמו באתר מאל"ו על ציוני הבחינה הפסיכומטרית של נבחנים יוצאי אתיופיה (שלפחות אחד מהוריהם עלה מאתיופיה) בהשוואה לציון הממוצע של כלל הנבחנים. טווח הציונים בבחינות אלו הוא 200-800.¹¹

⁸ ש.ם.

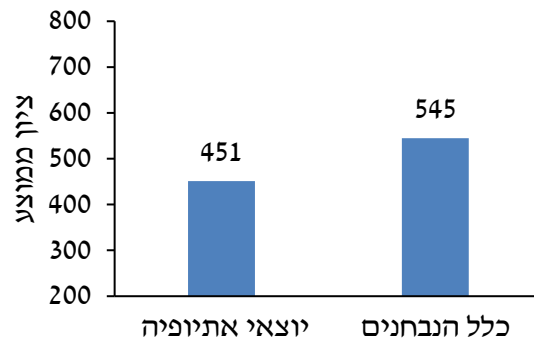
⁹ למ"ס, יוצאי אתיופיה בהשכלה גבוהה בישראל, תש"ס (1999/2000), - תשע"ו (2015-2016). 28 בנובמבר 2016.

¹⁰ למ"ס, האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל – לקט נתונים לרגל חג הסינגד, 14 בנובמבר 2018.

¹¹ אתר מאל"ו, ציוני הבחינה, תאריך כניסה: 9 במאי 2018.

תרשים 3. ציון ממוצע בבחינה הפסיכומטרית, יוצאי אתיופיה וכלל האוכלוסייה, 2016¹²

הנתונים בתרשים 3 מעלים, כי בשנת 2016 הציון הממוצע של יוצאי אתיופיה - 451 - היה נמוך במידה ניכרת מהציון הממוצע של כלל האוכלוסייה - 545. בתוך כך, הציון הממוצע של נבחרים שנולדו באתיופיה היה נמוך אף יותר, ועמד על 406.¹³

הן בקרב כלל הנבחרים והן בקרב נבחרים יוצאי אתיופיה, הציון הממוצע של מי שנבחנו בבחינות חוזרות היה גבוה מהציון הממוצע של מי שנבחנו לראשונה, אולם בקרב יוצאי אתיופיה הפער בין בחינה ראשונה ובין בחינות חוזרות היה גדול יותר:

- הציון הממוצע של נבחרים יוצאי אתיופיה בבחינות חוזרות היה 502, לעומת ציון ממוצע של 433 בקרב מי שנבחנו לראשונה - שיפור של 69 נקודות בממוצע;
- בקרב כלל אוכלוסיית הנבחרים הציון הממוצע עלה מ-532 בבחינה הראשונה ל-566 בבחינה חוזרת - שיפור של 34 נקודות בממוצע.¹⁴

מכאן נראה, כי אפשר לשפר את סיכויי הקבלה למוסדות להשכלה גבוהה באמצעות בחינה חוזרת וכי יוצאי אתיופיה יכולים להפיק מכך תועלת יתרה.

מחקר שערך מאל"ו מתייחס להוגנות של הבחינה הפסיכומטרית כלפי יוצאי אתיופיה ולכושר הניבוי שיש לבחינה באשר להצלחה בלימודים האקדמיים של אוכלוסייה זו; המחקר קבע בין היתר, שציוני שנה א' של סטודנטים יוצאי אתיופיה נמוכים מהציונים שכלי הניבוי (דהיינו שילוב הבחינה הפסיכומטרית עם ציוני בחינות הבגרות) מנבאים להם ומכאן עולה ש"מערכת המיון אינה מוטה לרעתם של יוצאי אתיופיה, ולא זו בלבד, אלא שהיא מוטה לטובתם".¹⁵

בהקשר זה נציין שזיה שנים רבות מתנהל דיון ציבורי נרחב בעניין חלופות לבחינה הפסיכומטרית כאמצעי מיון לקראת הקבלה למוסדות להשכלה גבוהה. מסמך קודם שנכתב בשנת 2014 במרכז המחקר והמידע

¹² אתר מאל"ו, [מבחן כניסה פסיכומטרי לאוניברסיטאות - דוח סטטיסטי לשנת 2016](#). לוח א-103 (ציוני מכפ"ל לפי מקום לידת האם) ולוח א-113 (ציוני מכפ"ל לפי מקום לידת האב).

¹³ שם.

¹⁴ נתונים אלו של נבחרים שאינם נולדה באתיופיה. נתוני הנבחרים שאינם הוא יליד אתיופיה דומים מאוד. [מבחן כניסה פסיכומטרי לאוניברסיטאות - דוח סטטיסטי לשנת 2016](#). אתר מאל"ו.

¹⁵ כרמל אורן, איילת גולדצויג ויונתן סער, הוגנות מערת המיון לאוניברסיטאות כלפי יוצאי אתיופיה, מאל"ו, דצמבר 2016. הועבר בדואל, על ידי כרמל אורן, ראש מדור מחקר במאל"ו, 10 במאי 2018.

של הכנסת: המיון בקבלה למוסדות להשכלה גבוהה וסוגיית הבחינה הפסיכומטרית, דן במגוון רחב של שיטות מיון וערוצי קבלה אפשריים. בין היתר נדונות השיטות האלו: מיון במהלך הלימודים; שיטת האוניברסיטה הפתוחה – ללא תנאים מוקדמים; מיון על סמך מבחני בגרות בלבד; מבחני הערכה אחידה; בחינות כניסה מקצועיות או נושאיות (למשל בתחום המוסיקה או האומנות); אמצעי מיון אישיותיים; הגרלה; מבחנים פסיכוטכניים; קבלה משיקולים ערכיים (למשל העדפה מתקנת, "מצטייני פריפריה", קבלה על פי גיל, קבלה על פי לקויות למידה); מכינות קדם-אקדמיות; קבלה על סמך הישגים בלימודים קודמים; קבלה על-תנאי; קבלת תלמידי תיכון מצטיינים.¹⁶

3. התוכנית הרב-שנתית של הוועדה לתכנון ולתקצוב להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה

כאמור, שיעורם של יוצאי אתיופיה בין הסטודנטים (ובפרט בתארים מתקדמים) נמוך ביחס לשיעורם באוכלוסייה. נתונים אלו לא נעלמו מעיני הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת)¹⁷ ולנוכח מצב זה היא כינסה לפני כשנה ועדת היגוי להנגשת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסייה זו, כחלק מתוכנית החומש של המל"ג (התכנית הרב-שנתית תשע"ז-תשפ"ב).¹⁸ ועדת ההיגוי גיבשה תוכנית לכך, שנבנתה תוך התייחסות לשלבים שונים של ההשתלבות באקדמיה ולחסמים השונים במהלך אותם השלבים, החל בשלבים הטרומ-אקדמיים, דרך הלימודים לתארים וכלה במינוי אנשי סגל אקדמי במוסדות להשכלה גבוהה. בראש ועדת ההיגוי ישב פרופ' יוסי שיין ושאר החברים בה היו נציגי ציבור ואנשי אקדמיה, חלקם יוצאי אתיופיה. במסגרת זו ות"ת הקצתה להנגשת ההשכלה הגבוהה ליוצאי אתיופיה 100 מיליון ש"ח, שהם כ-5% מכלל תקציב תוכנית החומש המוקצה לשילוב אוכלוסיות ייחודיות במערכת ההשכלה הגבוהה (ובכלל זה: ערבים, חרדים, יוצאי אתיופיה ותושבי הפריפריה).

היעד שהציבה ות"ת הוא הגדלת שיעור יוצאי אתיופיה ל-1.7% מכלל הסטודנטים הלומדים לתואר ראשון, תוך חמש שנים. משמעות גידול זה היא עלייה של כ-40% במספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה מ-2,500 סטודנטים לערך בשנת הלימודים תשע"ו (לפי נתוני ות"ת) ל-3,500 סטודנטים בשנת הלימודים תשפ"ב.¹⁹

אחת מהחלטות ועדת ההיגוי היתה לבטל תוכניות מבדלות בין סטודנטים יוצאי אתיופיה לבין שאר הסטודנטים. ברוח זו הוחלט, כי לא יינתנו שיעורי עזר קבוצתיים ליוצאי אתיופיה בלבד, אלא כחלק מקבוצות מגוונות של סטודנטים. כמו כן, לא יתוקצבו רכזים ייעודיים ליוצאי אתיופיה, והם יקבלו שירות ככל סטודנט אחר.²⁰

¹⁶ אסף וינינגר ונעמה טשנר, [המיון בקבלה למוסדות להשכלה גבוהה וסוגיית הבחינה הפסיכומטרית](#). מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בינואר 2014.

¹⁷ ות"ת הוא הגוף המתקצב את המוסדות להשכלה גבוהה, לקידום המחקר וההשכלה תוך שמירה על החופש האקדמי. אתר המל"ג, [אודות המל"ג, תפקידים וסמכויות](#), תאריך כניסה: 9 במאי 2018.

¹⁸ תוכנית ות"ת/מל"ג להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה, הועברה בדואל על ידי יעל סימן טוב, ממונה בכירה על חברה קהילה ומכינות בות"ת, 9 במאי, 2018. שיחות טלפון, 9 במאי ו-10 במאי 2018.

¹⁹ תוכנית ות"ת/מל"ג להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה, הועברה בדואל על ידי יעל סימן טוב, ממונה בכירה על חברה קהילה ומכינות בות"ת, 9 במאי, 2018. שיחות טלפון, 9 במאי ו-10 במאי 2018. ות"ת, [מערכת ההשכלה הגבוהה, התוכנית הרב שנתית 2017-2022 \(תשע"ז-תשפ"ב\), מצגת](#), 13 בספטמבר 2016.

²⁰ תוכנית ות"ת/מל"ג להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה, הועברה בדואל על ידי יעל סימן טוב, ממונה בכירה על חברה קהילה ומכינות בות"ת, 9 במאי, 2018. שיחות טלפון, 9 במאי ו-10 במאי 2018.

להלן נביא בקצרה את המידע שות"ת העביר לידינו על תכנית הפעולה שגובשה. נציין שחלק ממרכיבי התכנית כבר מיושמים (וחלקם יושמו עוד בטרם התכנסה ועדת ההיגוי); חלקם מיושם חלקית, וחלקם עדיין בשלבי תכנון.

תכניות שיישומן החל

תכנית הישגים²¹ - תכנית שמלי"ג מפעיל בפריפריה לאיתור צעירים שמתאימים ללימודים אקדמיים, הנגשת מידע, ייעוץ לצעירים וסיוע להם בבחירת תחום לימודים. התכנית פועלת מאז שנת 2002 בעשרות מרכזים ברחבי הארץ והיא אינה ייחודית ליוצאי אתיופיה, אולם ועדת ההיגוי החליטה להרחיב את פעילותה ביישובים בהם מתגוררים מספר גדול יחסית של יוצאי אתיופיה, באמצעות הוספת רכזים ביישובים אלה: בשלב הראשון תורחב התוכנית בחמישה היישובים שבהם מספר התושבים יוצאי אתיופיה הוא הגדול ביותר (באר שבע, נתניה, אשדוד, קריית מלאכי וחדרה) ובהמשך היא תורחב עוד בהדרגה, כך שבסוף החומש יפעלו רכזים של התוכנית בעשרה יישובים שבהם תושבים רבים שהם יוצאי אתיופיה. ות"ת הקצתה לכך 850 אלף ש"ח עבור חמישה היישובים הראשונים, תוך כוונה להגדיל את התקציב עד ל-1.7 מיליון ש"ח בסוף החומש. עד כה גויסו לתכנית רכזים בבאר שבע, נתניה ובאשדוד. בקרית מלאכי ובחדרה לא נמצאו רכזים מתאימים ותהליך האיתור נמשך. בנוסף, ועדת ההיגוי החליטה להגדיל את תקציב פעילויות התכנית בקרב יוצאי אתיופיה, כדוגמת קורסי הכנה לבחינה הפסיכומטרית. לצורך זה הוקצה סכום של כ-1.5 מיליון ש"ח בשנה, החל משנת הלימודים תשע"ח.

מעטפת לתלמידי מכינות קדם-אקדמיות - במסגרת זו ניתן ליוצאי אתיופיה סיוע של 6,100 ש"ח למימון שיעורי עזר, תגבור אקדמי, מגורים במעונות, נסיעות וכו'; עד 3,000 ש"ח מהמעטפת יכולים לשמש לתשלום עבור הכנה למבחני קבלה לאקדמיה. תכנית זו החלה לפעול עוד בטרם התכנסה ועדת ההיגוי.

מעטפת לתלמידי תואר ראשון - במסגרת זו ניתן ליוצאי אתיופיה הלומדים במקצועות המדעים, ההנדסה ורפואה סיוע של 5,500 ש"ח, וסיוע של 4,000 ש"ח לסטודנטים יוצאי אתיופיה הלומדים במקצועות אחרים. מעטפת זו נועדה לממן שיעור עזר ותגבור אקדמי, אסטרטגיות למידה, מעונות, סיוע פסיכולוגי ואבחון לקוויות למידה. על פי ות"ת, באחריותם של המוסדות האקדמיים לוודא שהסטודנטים מודעים לזכאותם לתמיכות אלו. ות"ת הקצתה למעטפת זו 7 מיליון ש"ח החל משנת תשע"ח.²²

תכניות נוספות

תכנית לסטודנטים מצטיינים - ההחלטה על תכנית זו התקבלה בתחילת 2018, אולם טרם הוחלט על אופן יישומה. כוונת התכנית היא להפעיל קבוצות לעידוד מצוינות תוך פיתוח אישי ופיתוח קבוצתי-חברתי.

²¹ ש.ס.

²² סיוע זה מצטרף לסיוע הניתן לסטודנטים על ידי משרד העלייה והקליטה במסגרת הוראת שעה מס' 170 - סיוע מנהל הסטודנטים ליוצאי אתיופיה, 11 בדצמבר 2017. במסגרת זו סטודנטים לתואר ראשון זכאים למימון שכר לימוד מלא ולמלגת קיום בסך 600 ש"ח בחודש, למשך תשעה חודשים בכל שנה.

עידוד תלמידים לתארים מתקדמים - על פי תשובת ות"ת לשאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אמנם משרד המדע והטכנולוגיה²³ ומשרד העלייה והקליטה²⁴ מעניקים מלגות לסטודנטים לתארים מתקדמים, אך מדובר במלגות תחרותיות, **שמטבע הדברים אינן ניתנות לכלל יוצאי אתיופיה**. לנוכח כך, ובמידה שוועדת ההיגוי תתרשם שהמלגות אינן עונות על הצרכים העולים מן השטח ועל יעדי הוועדה, **ייתכן שות"ת תאשר סיוע נוסף ייחודי ליוצאי אתיופיה**.²⁵

קליטת סגל אקדמי - החל משנת הלימודים תשע"ט (2018-2019) מתוכננות מלגות תלת-שנתיות לקליטת אנשי סגל אקדמי מבין יוצאי אתיופיה במוסדות להשכלה גבוהה. התכנית אושרה באפריל 2018 **ועד כה מונתה ועדת שיפוט** לצורך הקצאת המלגות. תקציב התכנית הוא 9.5 מיליון ש"ח.²⁶ נציין שתוכנית דומה לקליטת אנשי סגל מהחברה הערבית (תוכנית "מעוף") כבר מופעלת מזה מספר שנים.²⁷ לצד הפעלת התוכניות הללו, ות"ת מסרה כי בכוונתו להתקשר עם גוף חיצוני שיערוך מחקר מלווה להערכת הצלחתן.²⁸

כתיבה: ד"ר נורית יכימוביץ כהן

אישור: אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות

---

²³ **משרד המדע והטכנולוגיה** מעניק לתלמידי תארים מתקדמים כמפורט להלן: תלמידי תואר שני זכאים ל-50 אלף ש"ח בשנה, תלמידי תואר שלישי זכאים ל-80 אלף ש"ח ותלמידי פוסט דוקטורט זכאים ל-100 אלף ש"ח. משרד המדע והטכנולוגיה, **קול קורא לתלמידי תואר שני או שלישי ולמשתלמים לפוסט דוקטורט לאוכלוסיית יוצאי אתיופיה על שם מנחם בגין לשנת הלימודים תשע"ט**. על פי הכתוב ב"קול קורא", המלגה תינתן לכל סטודנט לשנה בלבד. המשרד לא הגביל את מספר מקבלי המלגה, אך הוא הקצה למטרה זו, בכפוף לזמינות תקציבית, מיליון ש"ח בשנת תשע"ט והוא יכול להגדיל את תקציב עד ל-2 מיליון ש"ח. על פי משרד המדע והטכנולוגיה, מלגות אלו ניתנות החל משנת הלימודים תשע"ז ובשנה זו הוענקו מלגות לחמישה סטודנטים לתואר שני, שני סטודנטים לתואר שלישי וסטודנט אחד לפוסט-דוקטורט. אלונה כהן, ראש ענף סיוע מדעי במשרד המדע והטכנולוגיה, שיחת טלפון, 13 במאי 2018.

²⁴ **משרד העלייה והקליטה** נותן לתלמידי תואר שני במסגרת **הוראת שעה מס' 170, סיוע מנהל הסטודנטים ליוצאי אתיופיה**, 11 בדצמבר 2017. במסגרת זו סטודנטים לתואר שני זכאים למימון שכר לימוד מלא. כמו כן, על פי ות"ת, משרד העלייה והקליטה מעניק לתלמידי תואר שלישי מלגות של 72 אלף ש"ח.

²⁵ תוכנית ות"ת/מל"ג להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה, הועברה בדואל על ידי יעל סימן טוב, ממונה בכירה על חברה קהילה ומכינות בות"ת, 9 במאי, 2018. שיחות טלפון, 9 במאי ו-10 במאי 2018.

²⁶ בשנת תשע"ט מתוכננות שתי מלגות חדשות, בשנת תש"פ מתוכננות שלוש מלגות ובתשפ"א – ארבע מלגות חדשות. בתום שלוש שנים ייערך בות"ת דיון מחודש בהמשך התוכנית.

²⁷ מרב שביב, נועה בינשטיין, ארי סטון ואורן פודם, **פלורליזם ושיוויון הזדמנויות בהשכלה גבוהה, הרחבת נגישות האקדמיה לערבים, דרוזים וצ'רקסים בישראל**, ות"ת, ינואר 2013.

²⁸ תוכנית ות"ת/מל"ג להנגשת השכלה גבוהה ליוצאי אתיופיה, הועברה בדואל על ידי יעל סימן טוב, ממונה בכירה על חברה קהילה ומכינות בות"ת, 9 במאי, 2018. שיחות טלפון, 9 במאי ו-10 במאי 2018.

